

2009-04-27
Dnr 08-423/3641
BeslutStockholms stad
Utbildningsförvaltningen
Box 22049
104 22 STOCKHOLM2009-04-23
1 (5)
Dnr 41-SV2008:1469

Anmälan angående verksamheten vid Xist gymnasium i Stockholms kommun

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen riktar allvarlig kritik mot Stockholms kommun för att kommunen genom Xist bedrivit en verksamhet som varken haft stöd i skollagen eller i lagen om entreprenadförhållanden inom skolan.

Skolinspektionen följer upp beslut i vilket det riktas kritik. Stockholms kommun ombeds därför att **senast den 1 juli 2009** lämna en redovisning över vilka åtgärder som vidtagits med anledning av beslutet.

Redovisningen ska lämnas av berörd nämnd, utskott eller tjänsteman uttryckligen på nämndens vägnar.

Ärendet

Skolverket mottog den 1 september 2008 en anmälan från en anställd på Xist gymnasium i Stockholm. Anmälaren hävdade att ungdomarna vid Xist inte fick en adekvat utbildning och att verksamheten hade många brister och få resurser, trots att skolan fick en hög skolpeng från kommunen.

Skolinspektionen har sedan den 1 oktober 2008 tillsyn över skolan och beslutar i de ärenden som tidigare inkommit till Skolverket.

Skolinspektionens utredning i detta fall syftar till att kontrollera om Stockholms kommun agerat i enlighet med skollagen (1985:1100) och lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan.

Bakgrund

I den utbildningsverksamhet som bedrevs vid Xist gick såväl grundskole- som gymnasieelever. Kvinnoforum/Xist svarade för alla kostnader för skolverksamheten, såsom lärare, läromedel, kompetensutveckling med mera. Lokalerna ägdes av Stiftelsen Kvinnoforum. I och med att Stiftelsen Kvinnoforum gick i konkurs under hösten 2008 flyttades verksamheten från och med årsskiftet 2008/09 till ESS-gymnasiet, ett kommunalt gymnasium i Stockholms kommun.

Stiftelsen Kvinnoforum bildades 1988 och blev en självständig stiftelse 1990. Stiftelsen har sedan dess bland annat drivit aktivitetshus och internationella biståndsprojekt.

Stiftelsen Kvinnoforum har inte haft tillstånd att bedriva fristående skola vare sig på grundskole- eller gymnasienivå.

Av anmälan framgår bland annat följande

Anmälaren vill få till stånd en granskning av Xist för att kontrollera om eleverna får den utbildning de har rätt till. Bland annat har anmälaren pekat på att eleverna använt gamla datorer, det finns inte längre idrott på schemat, personalomsättningen är hög, skolans utrymme är i dåligt skick, skolans elever saknar tillgång till såväl kurator som skolsköterska, och att andra verksamheter konkurrerar i samma lokaler som skolan är inhytt i.

Stockholms kommun har uppgett bland annat följande

Under 2007 var Stockholms kommun huvudman för ESS-gymnasiet och var ytterst ansvarig för skolverksamheten. Kvinnoforum/Xist svarade för alla kostnader för skolverksamheten, såsom lärare, läromedel, kompetensutveckling med mera.

Alla lärare utom en var under 2007 anställda av stiftelsen Kvinnoforum. Under höstterminen 2007 var en undervisande lärare anställd via rekryteringsföretaget Lärarjouren.

Som mest hade Xist tre grundskoleelever under 2007 och vårterminen 2008. De grundskoleelever som varit inskrivna vid Xists verksamhet har kommit från Solna kommun, Västerås kommun, Värmdö kommun och Botkyrka kommun.

Under 2008 fungerade Brännkyrka gymnasium i Stockholms kommun som huvudman. Den 29 september 2008 begärdes stiftelsen Kvinnoforum i konkurs och den 1 november 2008 övertog Brännkyrka gymnasium hela ansvaret för verksamheten. Från och med den 1 januari 2009 ingår verksamheten i ESS-gymnasiet i Stockholms kommun.

Samtliga lärare var mellan den 1 januari 2008 och den 1 november 2008 anställda av stiftelsen Kvinnoforum. De tre lärarna som undervisade i kärnämnen på gymnasieskolan var tjänstlediga från sina tjänster på Kvinnoforum och istället tidsbegränsat anställda av Brännkyrka gymnasium.

Stockholms kommun skriver i sitt yttrande daterat den 6 oktober 2008 att såväl skolchefen som lärarna och Kvinnoforums VD anser att det inte är lämpligt att ha kvar det dubbla huvudmannaskapet i framtiden.

Verksamheten vid före detta Xist går sedan 1 januari 2009 under benämningen "Tjejjgymnasiet", och är idag att betrakta som en klass för elever i behov av särskilt stöd i ESS-gymnasiet inom gymnasieskolans individuella program.

Stockholms kommun har bifogat avtal som upprättats avseende verksamheten vid Xist. Ett av avtalen är daterat den 1 februari 2007 och avser avtal mellan parterna Kvinnoforum/Xist och ESS-gymnasiet. Där framgår bland annat att ESS-gymnasiet är huvudman och ytterst ansvarig och beslutar i alla frågor som innefattar myndighetsutövning. Av avtalets § 3, avseende mål och riktlinjer för verksamheten, framgår att "verksamheten ska bedrivas enligt de mål och riktlinjer som följer av skollagen gällande läroplaner och förordningar samt kommunens mål och riktlinjer såsom skolplan och verksamhetsplan". Kontraktet avser perioden från den 1 januari 2007 till den 30 juni 2007. Avtalet kan förlängas ytterligare sex månader efter särskild prövning. Avtalet innebär att Kvinnofo-

rum/Xist svarar för alla kostnader för skolverksamheten såsom lärare, läromedel, kompetensutveckling med mera. Ersättning för detta erhålls från ESS-gymnasiet. Ingen dokumentation har bifogats som styrker att en särskild prövning gjorts avseende förlängning av kontraktet.

Det andra bifogade avtalet är odaterat men det framgår att avtalsperioden avser vårterminen 2008 samt läsåret 2008/09. Avtalet avser parterna Stockholms kommuns utbildningsförvaltning/Brännkyrka gymnasium och Kvinnoforum/Xist. Av avtalet framgår bland annat att Brännkyrka gymnasium är huvudman för verksamheten, vilken definieras som "ett individuellt program med inriktning på unga flickor i behov av särskilt stöd". Vidare står det i 4 § att "Brännkyrka är som huvudman ansvarig för verksamheten och undervisningen i följande ämnen: engelska, svenska, matematik, samhällskunskap. Kärnämneslärarna har sin grundanställning hos Kvinnoforum, men är under avtalsperioden tjänstlediga därifrån och visstidsanställda på Brännkyrka. Följande verksamhet: drama, livskunskap, mat-kropp och hälsa, samhällsorienterande grund, skapande verkstad, studieverkstad, inklusive daglig ledning av verksamheten, skolmåltid etc. köper Brännkyrka av Kvinnoforum enligt lagen om entreprenadförhållanden inom skolan". De elever som tas in som grundskoleelever ska göra det som ett led i åtgärdsprogram från hemskolan och de ska vara grundinskrivna på hemskolan.

Som ovan framgår gick stiftelsen Kvinnoforum i konkurs under hösten 2008 och utbildningen övertogs den 1 januari 2009 av Stockholms kommun. I samband med konkursen bröts det avtal som redogjorts för ovan.

Skolverkets inspektion av verksamheten

Vid Skolverkets inspektion av ESS-gymnasiet under 2007 bedömde inspektörerna att Stockholms kommun/EES-gymnasiet använde sig av en form av entreprenad som varken var tillåten för undervisning i grundskolan eller för undervisning i gymnasieskolans kärnämnen. I Stockholms kommuns svar avseende bristerna framförde kommunen avseende verksamheten vid Xist att det var en ren skolverksamhet och att entreprenaden med Xist var förlängd till och med hösten 2007 varefter entreprenaden skulle upphöra. Verksamheten skulle därefter övertas och drivas av en gymnasieskola fram till och med vårterminen 2009.

Motivering till beslutet

I anmälan finns det uppgifter om brister i verksamheten vid Xist. Skolinspektionens prövning i ärendet gäller emellertid om Stockholms kommun agerat i enlighet med skollagen och lagen om entreprenadförhållanden inom skolan varför även frågan aktualiserats om verksamheten vid Xist över huvud taget omfattats av bestämmelserna i skolförfattningarna. Mot denna bakgrund har Skolinspektionen inte funnit skäl att granska de i anmälan påtalade bristerna.

Entreprenad

I lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan anges i 1 § att kommuner och landsting får sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att denne ska

bedriva viss undervisning inom gymnasieskolan. Avtalet får endast avse undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil.

Av 2 § samma lag följer att om det finns särskilda skäl får regeringen på ansökan av en kommun eller landsting i andra fall än vad som anges i 1 § medge att kommunen eller landstinget får sluta avtal med någon annan om att bedriva undervisning inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom.

Av 4 kap. 5 § skollagen framgår att för var och en som enligt skollagen har rätt att gå i grundskolan ska hemkommunen sörja för att en sådan utbildning kommer till stånd. Denna skyldighet ska normalt fullgöras genom att hemkommunen anordnar grundskola i den omfattning som krävs för att bereda utbildning åt samtliga i kommunen som har rätt till sådan. Om det finns särskilda skäl får hemkommunen komma överens med någon annan kommun att denna i sin grundskola ska ta emot elever vars grundskoleutbildning hemkommunen har att sörja för.

Av uppgifterna i ärendet framgår att Stiftelsen Kvinnoforum genom verksamheten vid Xist bedrivit undervisning för elever i grundskolan. I yttrandena från Stockholms kommun redovisas dock inte några författningsmässiga grunder för placeringarna av eleverna vid Xist. Xist uppges även ha genomfört undervisning i form av ett individuellt program i gymnasieskolan.

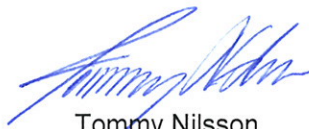
Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun genom avtal har gett Kvinnoforum i uppdrag att bedriva utbildningsverksamhet för grundskoleelever och gymnasieelever som inte får utföras på entreprenad. Därigenom har kommunen brutit mot såväl skollagen som lagen om entreprenadförhållanden inom skolan. Vidare är det Skolinspektionens bedömning att Stockholms kommun genom placeringen av elever på Xist medverkat till att dessa elever inte fullgjort sin skolgång i grundskolan respektive gymnasieskolan. I sammanhanget bör beaktas att det rör sig om en utsatt elevgrupp för vilka samhället har ett särskilt ansvar.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att verksamheten vid Xist inte haft stöd i skollagen eller i lagen om entreprenadförhållanden inom skolan. Frågan togs dessutom upp redan 2007 inom ramen för Skolverkets inspektion av verksamheten. Mot denna bakgrund ser Skolinspektionen allvarligt på hur frågan hanterats av Stockholms kommun.

På Skolinspektionens vägnar

Per-Olof Artberg
Enhetschef

Tommy Nilsson
Undervisningsråd

I ärendets handläggning har avdelningsjurist Eva Ulveson deltagit.

Kopia till

Anmälaren
Botkyrka kommun
Värmdö kommun
Solna kommun
Västerås kommun
Enligt sändlista